

מוֹסְדֵי אֶרֶץ. אֵתְנִים אֵינּוֹן, וְאֵתְנִים אֶקְרוּן. סָבָא סָבָא, הָא יִדְעָתָּה, מָאן דְּאַגָּח קַרְבָּא, אִי לָא יִדְע לְאַסְתַּמְרָא, לָא יִנְצַח קַרְבִּין, אֶצְטְרִיף לְמַחָאָה בִּידֵיהּ, וְלְאַסְתַּמְרָא בְרַעֲיוֹנִיָּה, מַה דִּיהָא חָשִׁיב אַחְרָא, דִּיהָא חָשִׁיב אִיהוּ, וְיַד יְמִינָא זְמִינָא תְדִיר לְמַחָאָה. וּמַחְשְׁבוֹי וִידָא שְׁמַאלִית, זְמִינָא תְדִיר לְקַבְּלָא וְלְאַסְתַּמְרָא, וַיְמִינָא כְּלָא.

הַשְׁתָּא אַמְרַתְּ וְהָאֵיתְנִים, אֵיתְנִים אֵינּוֹן לְתַתָּא, וְהָרִים לְעִילָא. אַסְתַּמְר סָבָא, דִּיהָ רַעֲיוֹנָא אַחְרָא לְקַבְּלָהּ, דְּכַתִּיב, (תהלים פט) מִשְׁכִּיל לְאֵיתָן הָאֲזַרְחִי. וְדָא אִיהוּ אַבְרָהָם סָבָא, וְאֶקְרִי אֵיתָן, וְאִי אַבְרָהָם אִיהוּ אֵיתָן, יֶצְחָק וַיַּעֲקֹב אֵיתְנִים אֶקְרוּן. קוּם סָבָא, דִּיהָ יִדְעָתָּה רַעֲיוֹנָא דָא הוּי מַחֵי לְרַעֲיוֹנָךְ.

וַיֵּשֶׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר אֵיתָן מוֹשְׁבֵךְ וְשִׁים בְּפִלְע קַנְדָּה. (במדבר כד) אֵיתָן: דָּא בְּקָר דְּאַבְרָהָם. וְהֵינְנוּ, (בראשית מד) הַבְּקָר אֹר. דָּא עֲמוּדָא, דְּכָל עֲלָמָא קְיַיְמָא עָלֵיהּ, וּנְהִירוּ דִּילֵיהּ מְאַבְרָהָם יְרִית. נְהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן אֶקְרִי. אִי סָבָא סָבָא, הָא רַעֲיוֹנָא אַחְרָא לְקַבְּלָהּ, וְלָא יִדְעָתָּה לְאַסְתַּמְרָא, הִיכִי מְגִיחִין קַרְבָּא. סָבָא, אֵן הוּא תוֹקְפָא דִּילָךְ, וְדָאִי (קהלת ט) לָא לְגַבּוּרִים הַמְלַחְמָה.

בְּתוֹב מִשְׁכִּיל לְאֵיתָן הָאֲזַרְחִי, וְכַתִּיב מִשְׁכִּיל לְדוֹד, דָּא נְהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן, דְּאִיהוּ תוֹרְגָמָן לְדוֹד, לְאוֹדְעָא לֵיהּ, מְאִינוֹן מְלִין סְתִימִין עֲלָאִין. אִי מִשְׁכִּיל אִיהוּ נְהָר דְּנִפְיָק מֵעֵדֶן. אֵיתָן הָאֲזַרְחִי אַבְרָהָם, אִיהוּ לְעִילָא וְדָאִי, הָא יִדְעָנָא. וְאֵף עַל גַּב דְּאַנָּא סָבָא, עַל רַעֲיוֹנָא דָּא מַחֲינָא. אֵיתָן הָאֲזַרְחִי, תְרִין דְרָגִין אֵינּוֹן. פְּמָה דְאַתָּ אָמַר, בְּקָר אֹר. אֹר, הוּא אַבְרָהָם. בְּקָר הוּא נְהָר. אוֹף הִכִּי, אֵיתָן הָאֲזַרְחִי, אֲזַרְחָה, הוּא אַבְרָהָם.

זְקוּן זְקוּן, הָרִי יִדְעָתָּה, מִי שְׁעוֹרָךְ קַרְב, אִם לָא יוֹדַע לְהַשְׁמַר, לָא יִנְצַח בְּקַרְבוֹת. צְרִיף לְהַכּוֹת בְּיָדוֹ וְלְהַשְׁמַר בְּרַעֲיוֹנוֹ, מַה שְׂיִהִיָּה אַחַר חָשׁוּב, שְׂיִהִיָּה הוּא חָשׁוּב, וְיַד יְמִין מְזַמְנַת תְּמִיד לְהַכּוֹת. וּמַחְשְׁבוֹתֵיו וְיַד שְׁמַאלִית זְמִינִים תְּמִיד לְקַבֵּל וְלְהַשְׁמַר, וְיְמִין הַכֵּל. עֲבָשׁוּ אַמְרַתְּ וְהָאֵתְנִים. אֵיתְנִים הֵם לְמִטָּה, וְהָרִים לְמַעְלָה. הַשְׁמַר זְקוּן, שְׁתַּרֵּי רַעֲיוֹן אַחַר כְּנַגְדָךְ, שְׁפָתוֹב (שם פט) מִשְׁכִּיל לְאֵיתָן הָאֲזַרְחִי. וְזֵהוּ אַבְרָהָם הַזְקוּן, וְנִקְרָא אֵיתָן. וְאִם אַבְרָהָם הוּא אֵיתָן, יֶצְחָק וַיַּעֲקֹב נִקְרָאוּ אֵיתְנִים. קוּם זְקוּן, שְׁתַּרֵּי יִדְעָתָּה רַעֲיוֹן זֶה הָיָה מְכָה אֶת רַעֲיוֹנָךְ. וַיֵּשֶׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר אֵיתָן מוֹשְׁבֵךְ וְשִׁים בְּפִלְע קַנְדָּה (במדבר כד). אֵיתָן - זֶה בְּקָר שֶׁל אַבְרָהָם, וְהֵינּוּ (בראשית מד) הַבְּקָר אֹר. זֶה הַעֲמוּד שֶׁכָּל הָעוֹלָם עוֹמֵד עָלָיו, וְאֵת אֹרּוֹ יֵרֵשׁ מְאַבְרָהָם. נִקְרָא נְהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן. אִי זְקוּן זְקוּן, הֵנָּה רַעֲיוֹן אַחַר כְּנַגְדָךְ, וְלָא יִדְעָתָּה לְהַשְׁמַר אִיף עוֹרְכִים קַרְב. זְקוּן, אִיפֹה הַכַּח שְׁלָךְ? וְדָאִי לָא לְגַבּוּרִים הַמְלַחְמָה.

בְּתוֹב מִשְׁכִּיל לְאֵיתָן הָאֲזַרְחִי, וְכַתוּב מִשְׁכִּיל לְדוֹד. זֶה נְהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן, שֶׁהוּא תְרַגְמָן לְדוֹד לְהוֹדִיעַ לוֹ מְאוּתָם דְּכָרִים הַנִּסְתָּרִים הָעֲלִיּוֹנִים. אִם מִשְׁכִּיל הוּא נְהָר שְׂיִצְאָ מֵעֵדֶן, אִזְ אֵיתָן הָאֲזַרְחִי אַבְרָהָם הוּא לְמַעְלָה וְדָאִי. זֶה יִדְעָתָּה. וְאֵף עַל גַּב שְׂאֵנֵי זְקוּן, עַל רַעֲיוֹן זֶה אֲנִי מוֹחָה. אֵיתָן הָאֲזַרְחִי הֵם שְׁתֵּי דְרָגוֹת, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר בְּקָר אֹר. אֹר זֶה אַבְרָהָם. בְּקָר זֶה נְהָר. אֵף כִּף אֵיתָן הָאֲזַרְחִי. אֲזַרְחָה הוּא אַבְרָהָם.

בְּקָר הוּא נְהָר. אוֹף הִכִּי, אֵיתָן הָאֲזַרְחִי, אֲזַרְחָה, הוּא אַבְרָהָם.